

ҚР ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ

С.Ж.АСФЕНДИЯРОВ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ МЕДИЦИНА УНИВЕРСИТЕТИ

МИНИСТЕРСТВО ЗДРАВООХРАНЕНИЯ РК

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ МЕДИЦИНСКИЙ
УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ С.Д.АСФЕНДИЯРОВА

Кафедра: қоғамдық денсаулық сақтау

Медицина және денсаулық сақтау теориялары.

Орындаған: Қожан Айжамал

Факультет: ҚДС11-001-ЗК

Тексерген: Абиырова Назым

Жоспар.

- Негізгі бөлім.
- Кіріспе.
- 1. Денсаулық теориясы.
- 2. Денсаулықты сақтау және алдын алу.
- 3. *Медициналық қызмет көрсетулердің сапасын басқаруды жетілдіру.*

4. Медицина ғылымын дамыту
Қорытынды.

- **Денсаулық** — табиғаттың ең қымбат сыйы. Күнделікті жұмыста жүргенде, деніміз сау болғанда, денсаулықтың қадірін біле бермейміз. Аздап ауырсақ, өзіміз білетін дәрі-дәрмектерді ішіп жазылып кетуге тырысамыз. Дәрігерге бара қоймаймыз. Шын мәнінде кез келген аурудың алдын алуға болады. Ол үшін не істеу керек?

Ең алдымен, спиртті ішімдіктер мен темекі шегудің зиянын білген дұрыс. Темекі түтінінің құрамында 30-дан астам зиянды заттар бар. Әсіресе жас балалар мен қарттарға темекі тартуға болмайды. Бұл заттар қатерлі ісіктің пайда болуына тікелей себептер. Ішімдікке салынып кетуге болмайды. Ішімдікті жақсы көретін адамнан бақытсыздықтан басқа ештеңе күтуге болмайды. Лев Толстой: "Спиртті ішімдік адамның денсаулығын құртады, ең қорқыныштысы — адамның рухы мен ұрпағын жояды", -деген болатын.

Денсаулық механизмі бар екені белгілі, ал, денсаулық өзі **АЛТЫ АСПЕКТІДЕН** тұрады:

- а) физикалық денсаулық.
- б) психикалық және интеллектуалды денсаулық.
- в) жеке.
- г) рухани денсаулық.
- д) эмоционалды денсаулық.
- е) әлеуметтік денсаулық.

- **ФИЗИКАЛЫҚ ДЕНСАУЛЫҚ** келесі түсініктерден тұрады: біздің денеміз қалай құрылған және қалай жұмыс жасайды, ешқандай дене аурулары жоқ, ол жаттыққан немесе шыныққан.

ПСИХИКАЛЫҚ ЖӘНЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫ ДЕНСАУЛЫҚ - бұл психикалық аурудың және кем ақыл-дылықтың болмауымен түсіндіріледі. Психикалық денсаулық адам жаңа білімді қабылдау және оны қолдау қабілетімен, негізгі психикалық процестердің күші және қозғалғыштығымен сипатталады.

ЖЕКЕ ДЕНСАУЛЫҚ - бұл адам өзін-өзі адам ретінде сезінуі, талпынысы, өзін көрсетуі, жетістігі, негізгі құндылықтары. Біреулер жұмысынан, біреулер - өнерден, үшіншілері - отбасынан, төртіншілер - жеке басынан жетістік іздейді. Өзін-өзі таныту неғұрлым қоғамға қарсы келмесе, соғұрлым ол адамның өзiяе пайдалы, осыдан барып нақты адамның жеке денсаулығы сипатталады.

РУХАНИ ДЕНСАУЛЫҚ - бұл адам өмірінің орталығы, бұл - мораль, тәртіп және басқа біреудің әрекетін қабылдау этикасы, мейірімділік пен қайырымдылық, әсемдікті қабылдау этикасы.

ЭМОЦИОНАЛДЫ ДЕНСАУЛЫҚ - бұл өз сезімдерін түсіну және бақылау, керек кезінде өз сезімін түсінікті түрде шығара білу, эмоцияның тыйым салатын және салмайтын көріністерін білу керек.

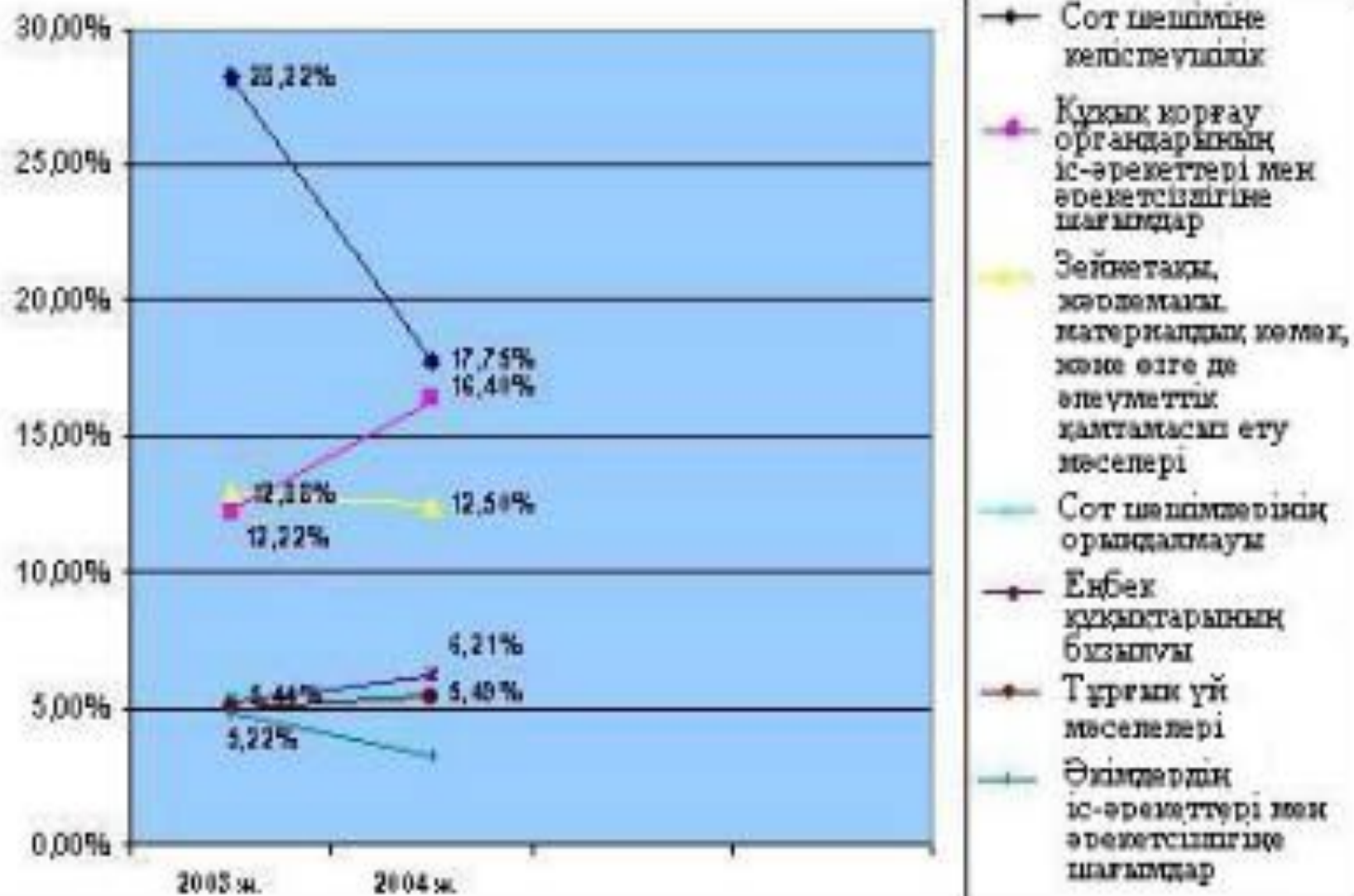
ӘЛЕУМЕТТІК ДЕНСАУЛЫҚ - бұл ең алдымен өзін қоғамның бір бөлшегі ретінде сезіну, қоғамда және қоғам өмірінде өз жетістіктерін сезіну. Мұнда өндірістік қатынас пен профессионалды сапаның орны айқын. Маңызды және материалды жағы - қандай адам болса да, қажеттіліктермен қамтамасыз етілуі (яғни, оның жұмыс істеуі, шеберлігі мен тәртібі).

Алдын алу

- **Денсаулық сақтаудың алдын алуға болады. Ол үшін дұрыс тамақтануға, уақытында демалуға, дене қимылымен айналысуға көп көңіл бөлу қажет. Әсіресе жасы ұлғайған адамдарға майлы тамақтарды көп жеуге болмайды. Оның орнына сүт, көкөніс тамақтарын пайдаланған дұрыс. Денсаулық сақтауда дұрыс тамақтаудың маңызы зор. Ал спортпен айналысу — денсаулықты жақсартады. Спорттың ең қарапайым түрі — жүгіру. Күн сайын таңертең үйдің маңайында, саябақта жарты сағаттай жүгіруе болады. Егер жүгіруге дәрігер рұқсат етпесе, таңғы таза ауада серуендеуге болады. Әр түрлі жаттығулар жасауға болады.**

Өтікіштер сипатының өзгеруі

- Медициналық қызмет көрсетулердің сапасын бақылау әлемдік практикада денсаулық сақтау саласын басқарудың басты тетіктерінің бірі болып табылады.

Медициналық көмек сапасын басқару жүйесін құру стандарттауды, аурулар диагностикасы мен оларды емдеудің жаңа (халықаралық практикада өзін жағымды жағынан көрсетіп, ДДҰ ұсынған) әдістерін енгізуді көздейді.

Медициналық қызмет көрсетулер:

медициналық көмек көрсетулерді жеткізушілерді қажетті ресурстармен қамтамасыз ету;

медицина қызметкерлерінің біліктілігін арттыру, соның ішінде білім беру бағдарламасына дәлелді медицина курстарын енгізу;

медициналық ұйымдарда халықаралық стандарт талаптарына сәйкес сапаны басқару жүйесін енгізу;

бөлінген ресурстарды тиімді пайдалану мақсатында басымдықтарды айқындау;

медициналық қызмет көрсетулерді жеткізушілерді лицензиялау, тіркеу, сыртқы және ішкі сараптау;

көрсетілген медициналық қызмет көрсетулердің сапасына қарай сараланған төлем әдістерін енгізу;

бұқаралық ақпарат құралдарында медициналық қызмет көрсетуді жеткізушілердің рейтингін жариялау;

бірыңғай ақпараттық жүйе құру;

қажетті әкімшілік, қаржылық санкциялар қолдану негізінде жүзеге асырылатын болады.

Медицина ғылымын дамыту

- Медицина ғылымын дамыту азаматтар денсаулығын сақтау мен жақсарту мақсатында жүргізілетін іргелі және қолданбалы зерттеулердің басым бағыттарын әзірлеуді көздейді.
Медицина ғылымын дамыту процесінде инновациялық тиімді ресурс үнемдейтін технологиялар енгізу арқылы практикалық денсаулық сақтаудың өзекті проблемаларын шешуді қарастыратын болады.
Медицина ғылымы мынадай бағыттар бойынша дамиды:
өлеуметтік жағынан елеулі аурулардың алдын алудың, ерте анықтаудың, емдеудің және оңалтудың озық технологияларын басым әзірлеу және қолданысқа енгізу;
іргелі және қолданбалы медицина ғылымының, оның негізгі даму бағыттарын қалыптастыруға және іргелі медициналық зерттеулер бағдарламаларына әкімшілік етуге Денсаулық сақтау министрлігінің қатысуын қамтамасыз ете отырып, сабақтастығы;
медицина ғылымының өндіріспен және практикамен байланысын нығайту, практикалық денсаулық сақтауға отандық және тәжірибе алмасудан алынған ғылыми әзірлемелер енгізу;
қазақстандық медицина ғылымының халықаралық ғылыми-зерттеу ұйымдарына интеграциялануын, халықаралық серіктестікті дамыту;
медицина ғылымының, білім мен клиникалық практиканың интеграциясы;
азаматтардың денсаулығын қорғау саласында жоспарланатын және қабылданатын шаралардың экономикалық және өлеуметтік тиімділігін ғылыми бағалау және негіздеу;
медицина ғылымы саласында айғақтау медицинасы принциптерін енгізу.

Салауатты өмір салтын қалыптастыру және аурулардың алдын алу

- Ауруларды емдеуге бағдарланған денсаулық сақтау жүйесінен алшақтау және интеграцияланған медициналық қызмет көрсетуді енгізу адам денсаулығына байланысты проблемалар кешенін шешуге бағытталған көп салалы қызметті көздейді.**

Денсаулықты сақтау үшін азаматтар мен мемлекеттің ынтымақтасқан жауапкершілік принципін іске асыру профилактикалық іс-шараларды жүргізу және салауатты өмір салтын қалыптастыру, халықты кейіннен серпінді түрде қадағалай және сауықтыра отырып, кезеңдік алдын алу медициналық тексерулермен қамтамасыз ету арқылы жүзеге асырылатын болады.

Денсаулықты насихаттау, жұқпалы және жұқпалы емес аурулардың алдын алу, ана мен баланың денсаулығын нығайту, ұтымды тамақтану принциптерін енгізу, дене белсенділігін күшейту, отбасын жоспарлау, нашарлықтың, жарақаттану мен бақытсыз жағдайлардың, АҚТБ/ЖҚТБ-ның, ЖЖБЖ-ның алдын алу, темекі тартуға және алкогольге салынуға қарсы күрес сияқты қоғамдық денсаулық сақтау бағдарламалары әзірленеді және іске асырылады. Бұл бағдарламаларды іске асыру БМСК-нің, мамандандырылған медициналық көмек көрсететін ұйымдардың және санитарлық-эпидемиологиялық қызметтің өзара іс-қимылы кезінде жүзеге асырылатын болады.

Халық денсаулығының және денсаулық сақтау жүйесінің қазіргі жай-күйін талдау

- Қазақстан Республикасы халқы денсаулығының жай-күйі, санитарлық-эпидемиологиялық ахуал және денсаулық сақтау жүйесінің дамуы соңғы онжылдықта оң үрдістермен де, сол сияқты теріс үрдістермен де сипатталды.

Соңғы жылдары негізгі медициналық көрсеткіштерді - тууды, өлім-жітімді, өмір сүрудің орташа ұзақтығын тұрақтандыруға қол жеткізілді. Жұқпалы аурулармен ауыру төмендеді. Денсаулық сақтау саласында бірқатар реформалар жүргізілді, олардың бір бөлігі табысты іске асырылды, басқалары өзінің қисынды жалғасына жетпеді. Соңғыларына міндетті медициналық сақтандыру жүйесін құруды, отбасылық медицина моделіне көшуге әрекеттенуді жатқызуға болады. Солардың арасынан саланың нормативтік құқықтық базасын құруды, денсаулық сақтауды қаржыландырудың елеулі ұлғаюын оң өзгерістер ретінде атап өткен жөн, бұл бірқатар қазіргі заманғы клиникалардың құрылысын жүзеге асыруға, медициналық ұйымдарға күрделі жөндеулер жүргізуге және олардың материалдық-техникалық жарақтандырылуын жақсартуға, емдеу-диагностикалық процесіне жаңа медициналық технологиялар енгізуге мүмкіндік туғызды. Медициналық көмек көрсетудің сапасын жақсарту және оның қолжетімділігін арттыру нәтижесінде бірқатар жұқпалы және басқа да ауруларға қатысты халық денсаулығының жай-күйінде оң үрдістерге қол жеткізілді. Алайда республика халқының денсаулық жағдайы өлшемінің көптеген бөлігі қанағаттанғысыз болып отыр.

Денсаулық зор байлық

- **Денсаулық зор байлық**
Адамзат өмірге келген соң өмірін қалай болса солай өткізбеуі тиіс. Яғни адам саналы да жарқын өмір сүруі қажет. Ол үшін ең алдымен ата-бабамыз айтып кеткендей
Бірінші байлық – денсаулық
Екінші байлық – ақ жаулық
Үшінші байлық – он саулық
демекші, ең алдымен саналы да жарқын өмір сүру үшін денсаулық қажет. Ал сол денсаулықты сақтау – өз қолымызда, яғни өз еншімізде. Қазіргі таңда аурулардың түрі көбейіп барады. “Тірі адам түбінде бір ауырмай тұрмайды” деп данышпан Баласағұнидің айтқан сөзі рас сияқты. Өйткені, әрбір адам басында өзіне белгілі бір аурулары бар. Бірақ біз сол аурулардың шарықтауына жол бермей оған төтеп беруіміз қажет. Яғни “Ауруын жасырған өледі” (Ә.Науаий) деген сөзге қарсы адам өз бойындағы ауруы бойынша дәрігерлерден кеңес алып, білгендерден сұрап отыруы қажет.

